

Een dwaalgast onderweg

Jack Folkers is een actief lid van de VVU en, zoals hij zelf zegt: "*natuurliehebber in hart en nieren, fotograaf, schilder, tekenaar en beeldhouwer, schrijver, soms niets, soms alles en nu ... onbezoldigd reiziger*". In september 2005 heeft hij huis en haard verlaten voor een reis rond de wereld. Op zijn website is de reis te volgen: www.dwaalgast.nl.

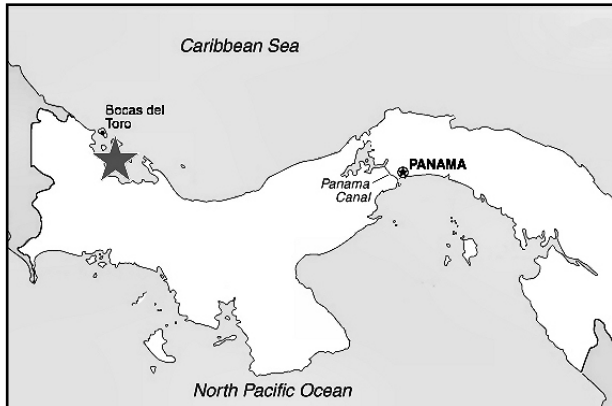
De lange adem van de wenkkrab

Panama, Boca Chica.

De keien van het strand waarop ik lig doen zeer aan mijn borst en benen. Ik kijk al ruim een half uur naar wenkkrabben die zich op het zandstrand, naast het keienstrand, ophouden. Ik vind het leuk om naar de beestjes te kijken. Ze zijn er

van heel klein (2 mm) tot gewoon klein (ongeveer 2 cm). Als de vloedlijn zich terugtrekt, komen ze onder het zand vandaan. Nadat het zeewater uit hun hol is weggezakt, is het tijd voor renovatie. Kluitjes zand worden uit het hol geschept en op enige afstand buiten het hol gedeponneerd. Het resultaat is een holletje in het zand met daaromheen een stukje schoon strand omgeven door een cirkel van ontelbare zandballetjes. Blijkbaar wil hij de directe omgeving rond zijn hol schoon en bal-vrij houden. Sommigen echter, gebruiken de zandballetjes om net naast de ingang van het hol een soort muurtje te bouwen. Als een zonnenscherm.

De mannetjes zwenkkrabben hebben, meestal aan de linkerkant, een grote schaar. Ze posteren zich op het gladde gedeelte naast het hol en gaan daar met die grote schaar staan zwaaien, of wenken. Als een politieagent die het verkeer regelt en de autos maant om door te rijden. Alleen, geen auto's op dit strand. Ik denk dat het de bedoeling is om vrouwtjes te lokken. Een paar keer heb ik gezien dat de wat kleinere grijs-bruine krabben zonder grote schaar (blijkbaar de vrouwtjes) verleid worden door zo'n opvallend zwaaiende uitsloover. Het vrouwtje stopt dan even waarop het mannetje wat subtielere bewegingen maakt en voorzichtig het vrouwtje benadert. Als hij dan dichtbij genoeg is neemt hij opeens een run richting vrouwtje alsof hij haar ter plekke wil bespringen, zomaar op het strand! Maar tot noch toe heb ik telkens gezien dat het vrouwtje weet te ontsnappen, geschrokken door de plotselinge agressieve benaderingspoging. Nog nooit heb ik een tweetal samen het hol in zien kruipen om daar vervolgens voor het nageslacht te gaan zorgen. Want dat is toch een van de bedoelingen van alle inspanningen,

dacht ik. Nee.... De versierpogingen van de mannetjes zijn te agressief, te macho. Hoe kan het dan dat er toch zo veel wenkkrabben zijn? Het strand bestaat bijna alleen maar uit holletjes, korreltjes, zwaaiende mannen en wegrennende vrouwen.

Wenkkrab - Jack Folkers

Op een of andere manier moet ik iets missen in het voortplantingsgedrag van deze beestjes. Maar het wordt vloed. Een voor een worden de zwaaipekken, zandballen en zonneschermen weer in bezit genomen door de zee. Alle bouwsels worden weggevaagd door het opkomende water. Een uur of zes later, als het weer eb wordt, begint alles weer opnieuw. De holen worden weer uitgegraven, muren worden weer gebouwd, er wordt weer ge-

zwaaid en gerend. En alles spoelt weer weg, dag in, dag uit. Als wenkkrab moet je een lange adem hebben. Ten eerste om bij vloed zes uur lang onder water te blijven. Ten tweede om steeds met lede ogen te zien dat de zorgvuldig gemaakte bouwwerken twee maal per dag door de vloed worden vernietigd. En tenslotte om gedurende laagtij achter de vrouwen aan te rennen.

Red-frog Beach

Panama, Isla Bastimentos

De boottocht naar Red-frog Beach kost \$ 7,-. Althans een enkele reis. Als we weer opgehaald willen worden van Playa Polo, onze eigenlijke bestemming, kost het \$ 25,-. We gaan akkoord met het laatste. Samen met Margreet, een Nederlandse vrouw die in de States woont, wil ik snorkelen op Polo Beach, een strand met veel rotsen en koraal en met veel vissen. Maar we willen ook een stuk lopen. Vandaar dat we ons willen laten afzetten op Red-frog Beach. Van daar lopen we over het strand en door de jungle naar het andere strand. Red-frog Beach is genoemd naar, hoe kan het ook anders, de rode kikkers die er voorkomen en die ik graag wil zien en fotograferen. Eigenlijk zijn het Strawberry frogs of Aardbeikikkers: rood met zwarte stipjes. Hoe lekker de naam ook klinkt, ze zijn niet eetbaar. Integendeel, het zijn gifkikkers.

Na een halfuurtje varen komen we aan op het kikkerstrand. Om de kikkers te vinden moet je niet op het strand zijn: te zout en te droog. Daar houden ze niet van. Maar een meter of 50 landinwaarts begint het kikkerdomein. Borden geven aan dat er een onderzoek gaande is naar de kikkerpopulatie. Veelbelovend dus! Al gauw horen we de eerste kikkertjes en na een poosje staan ze mooi op de foto. We lopen verder richting snorkelstrand en zien nieuwe borden verschijnen: "Red Frog Beach club". Een kikkerclub?

Dan komen we in een stuk jungle waar met piketpaaltjes en daartussen gespan-

nen touw, rechthoekige percelen zijn uitgezet! Het angstige vermoeden dat hier iets akeligs staat te gebeuren wordt even later bevestigd: omgezaagde woudreuzen, platgebuldozerde jungle en wegen in aanleg worden zichtbaar. Auto's rijden heen en weer. Er wordt hier, zo blijkt later als ik ernaar informeer, een golfbaan aangelegd en er worden weer "lots gesaled". Vakantiehuisen worden gebouwd en zwembaden worden aangelegd. Alles super de luxe. De Red Frog Beachclub is niets ander dan een ontwikkelmaatschappij en heeft totaal geen belang bij en niets van doen met de kikkers. 5 Amerikaanse miljonairs hebben de maatschappij opgericht, voor een prikkie het land gekocht en gaan de boel nu "ontwikkelen", "vergetend" dat ze de belangrijkste ontwikkeling de das om doen. De plaatselijke bevolking is er blij mee want er is werk en ze pikken een graantje mee. Maar als het project gebouwd is zal nog maar een fractie van de bevolking profiteren. Alleen de schoonmaak en de bediening zal nog door de lokalen uitgevoerd worden. Bovendien zal de confrontatie tussen superrijk en arm nog eens benadrukt worden: hoe zal een lokale zich voelen tegenover een westerling die per dag een bedrag ter hoogte van zijn maandsalaris betaalt om een bal over een grasveld, wat eens jungle was, te meppen?

Aardbeikikker - Jack Folkers

We lopen door en komen bij de snorkelplek, onaangetast, puur en mooi. Vissen in de meest schitterende kleuren, koraalrif. Te lang genieten we van al dit moois want als we terug lopen naar de plek waar de boot ons zou komen ophalen, blijken we te laat te zijn. De boot gemist. We moeten te voet terug, in het donker door de jungle, 2 uur lopen. We redden het geluk-

kig; alleen wat mierenbeten en wat schrammen van doorns en stekels. Red Frog Beach club, club, strand of kikkers? Nu nog alle drie maar binnenkort alleen nog beach club, vrees ik.

Op zoek naar de RSKKV

Panama, Bocas del Toro

Het reisdoel vandaag is Swans Caye of Bird Island. Eergisteren had ik het plan al om hiernaartoe te gaan maar toen regende het en een deel van de schippers wilde er toen niet naartoe omdat de zee nog te ruw was, een ander deel vroeg teveel geld. Vandaag trof ik een schipper die wel durfde en niet teveel geld vroeg. Stoer gaf hij aan dat de andere schippers niet durfden maar hij wel! Hij wees aan

welke boot van hem was, een kleine polyester boot met een 40 pk motor. Maar hij moest eerst nog even naar huis om z'n zwembroek te halen. Ik stap vast in de boot en heb meteen een paar natte voeten want de boot staat halfvol water. Een angstige herinnering komt naar boven. In Belize ben ik een keer met een leuke roeiboot uitgevaren en dat was niet fijn. Het zou toch niet weer...? Ik begin maar een beetje te hozen. Na een kwartier komt Jose, de schipper, eraan. Hij heeft zijn 2 zoontjes meegenomen. De boot is inmiddels leeggehoosd en we kunnen vertrekken. Als we de Caraïbisch Zee opvaren worden de golven hoger en hoger en de ene harde klap na de andere krijgt de boot en vooral mijn rug, te verduren. Bovendien loopt de boot weer vol en doemen weer allerlei angstbeelden bij me op. Gelukkig komt Swans Caye in zicht.

Roodsnavelkeerkringvogel - Jack Folkers

zien we steeds meer vogels: Brown boobys (bruine gent) en fregatvogels die als jagers achter ze aan zitten. Hier en daar een bruine pelikaan. Opeens zie ik tegen de donkere achtergrond van het eiland iets wits voorbijvliegen. Is het hem... of is het een lachmeeuw of een Bengaalse stern, die hier ook voorkomen? heb ik ondanks de deining een RSKKV in beeld. Eventjes maar, maar lang genoeg om er zeker van te zijn. Dan volgt er nog eentje en even later vliegen er wel een stuk of 20 boven me. Allemaal met lange staart. "Gaaf!" schreeuw ik. Jose kijkt me verbaasd aan. Zo'n enthousiaste vogelaar heeft hij nog niet meegemaakt. Het is moeilijk om met die hoge golven en harde wind een goede foto te maken. Ik druk maar af en zie later wel wat ervan gelukt is. Na een uur kijken en heen en weer varen is het genoeg. Jose's zoontjes liggen al een halfuur voor pampus vanwege de zeeziekte en bij mij komen er ook al weer boeren omhoog, een teken om weg te wezen voordat er meer komt. Toch ben ik een en al smile, want ik heb weer een mooie vogelsoort gezien. Mijn smile wordt nog breder als ik mijn foto's bekijk. Er zitten warempel een paar mooie tussen. Mijn dag kan niet meer stuk.

Swan Caye is de enige broedplaats in Panama voor de roodsnavelkeerkringvogel. Een hele mond vol maar het is dan ook een hele mooie vogel. Om praktische redenen noem ik hem verder RSKKV. Deze vogel behoort tot de sterns. In het broedseizoen heeft hij een lange witte sierlijke staart en, zoals de naam al doet vermoeden, een rode snavel. Naarmate we dichter bij het eiland komen